

Sunnmørsposten

Røysegt. 10

Postboks 123 6001 Ålesund Tlf. 70 12 00 00

Telefax administrasjon 70 12 98 50

Telefax redaksjon 70 12 46 42

Telefax opplag og annonse 70 12 99 77

Org.nr. NO 936 206 646 MVA

www.smp.no

Kulturdepartementet
Postboks 8030 Dep
0030 Oslo
E-post: postmottak@kud.dep.no

Ålesund, 15.4.2011

NOU 2010: 14 Lett å komme til orde, vanskelig å bli hørt - en moderne mediestøtte

I tilknytning til ovennevnte utredning ønsker mediehuset Sunnmørsposten å komme med noen synspunkter som vi ber departementet ta med seg i den videre vurdering av saken.

For oss er det spesielt viktig å trekke fram spørsmålet om merverdiavgift på papiraviser og merverdiavgift på elektronisk distribuert innhold.

Slik vi ser det er nullmoms på trykte aviser - ved siden av produksjonstilskudd - de to viktigste mediepolitiske virkemidlene fra norske myndigheters side.

Som kjent står norsk mediebransje overfor en svært omfattende prosess med overføring fra tradisjonelle papir- til elektroniske plattformer, og det er ennå er langt igjen. Digitalisering av produktene og distribusjon via internett er stikkord.

Risikoen er nå stor for at denne prosessen kan bli forstyrret hvis det gjøres endringer i de rammevilkår som nevnte virkemidler representerer.

Vi er i den forbindelse spesielt redd for at fritaket for merverdiavgift på papiraviser skal bli opphevet. Selv en lav momssats på medier med nyhets- og aktualitetsinnhold vil i stor grad måtte veltes over på kjøperne.

I en situasjon der avisene allerede strever med et fallende opplagsmarked, og synes å ha nådd en smertegrense for hva kjøperne er villig til å betale for redaksjonelt innhold, vil en slik endring kunne eskalere den negative utviklingen. Sunnmørsposten gjennomførte for kort tid tilbake en undersøkelse blant tidligere abonnenter som sa opp sitt abonnement fra nyttår. Omfanget av oppsigelser var urovekkende. Den viktigste årsaken til oppsigelsene var at abonnementet var blitt for dyrt. Selv om prisøkning det siste året var svært marginal, er vår analyse at leserne over tid blir vant med at nyheter er tilgjengelige gratis, noe som gir en opplevelse av at avisabonnement har blitt dyrere. En prisøkning som følge av merverdiavgift på papiraviser, vil derfor virke forsterkende på denne opplevelsen, og på den negative opplagsutviklingen. Dette vil igjen kunne redusere den økonomiske kraft og inntjening som behøves i forhold til utvikling av og overgang til betalt elektronisk innhold og leseteknologi.

Det tør være kjent at norske aviser allerede i dag strever med å få betalt for redaksjonelt innhold på nett. I den digitale verden er vilkårene for finansiering av journalistikk en helt annen enn i papirverdenen.

Samtidig har annonsørene et utall av alternativer, og felles for mange av dem er at de i liten eller ubetydelig grad finansierer seriøs journalistikk. Gjennom norske undersøkelser er det tidligere dokumentert at sju av ti nyheter på nett er finansiert av norske mediehus som har papiravis som hovedinntektskilde. Det er også et faktum at annonsørenes betalingsvillighet for reklame og markedsføring i digitale kanaler fortsatt er begrenset. God journalistikk i digitale kanaler vil derfor for vårt vedkommende fortsatt måtte delfinansieres ved inntekter fra papirutgaven.

Skal avisene kunne tilby leserne elektroniske alternativer til dagens papiraviser, må rammebetingelsene ikke legge hindringer i veien.

Nedgang i avislesing bør ikke bare bekymre avisbransjen, men også alle andre som er opptatt av å utvikle et sterkt og levende demokrati. Sunnmørsposten har vært engasjert i flere prosjekter for å stimulere ungdom til å lese aviser, blant annet ved å arrangere nyhetskonkurranser i samarbeid med lokale skoler. Vi gleder oss over tilbakemeldinger fra elever som forteller at avislesing har gjort samfunnsfag på skolen mer moro, fordi de lettere kan følge med og forstå hva som skjer rundt dem. Kunnskap om samfunnsforhold gir elevene bedre grunnlag for å ivareta sine interesser og ta del i samfunnsstyringen. Demokratiet er avhengig av at folk er godt informert. Ved å sette barn og unge i stand til å orientere seg i det samfunnet de lever i, bidrar avisene til å oppfylle dette viktige samfunnsoppdraget.

Den finske forskeren Pirjo Linnakylä ved Jyväskylä universitet i Finland undersøkte lesevanene til 6 000 finske 15-åringer i forbindelse med Pisa-undersøkelsen i 2003. Undersøkelsen viste klart at de ungdommene som leste dagsavis flere ganger hver uke, var de som presterte best på skolen. Det mest interessante var at dette ikke bare gjaldt leseferdigheter, men elevene gjorde det også bedre i matematikk, naturvitenskap og andre fag som krever kunnskap om problemløsning. Dessuten var de avislesende ungdommene mer samfunnsengasjerte og flinkere til å bygge nettverk. Professoren, som utførte undersøkelsen på vegne av arbeidsgiverorganisasjonen Tidningarnas Förbund, konkluderte med at avislesing burde brukes aktivt for å støtte svake elever.

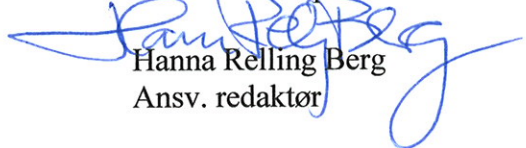
Vi betrakter forslaget om såkalt lavmoms på digitale distribusjonskanaler som en alvorlig hindring for å være en formidler av dagsaktuell kunnskap også i framtiden. Hos oss er det ikke i tvil om at dette både vil bremse den ønskede transformasjonsprosessen og representere et inntektshinder i forhold til kjøperne.

Det er i dette perspektivet vi mener det naturlige er å overføre prinsippet om nullmoms på papirjournalistikk til den digitale journalistikken. Dette særlig når det dreier seg om innhold som er likt eller tilnærmet likt det man finner i papiravisa.

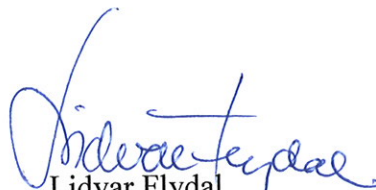
Vi mener dessuten dette vil være i overensstemmelse med den grunnleggende tenkningen som ligger bak nullsatsen på papiraviser. Fritak vil i tillegg være et stimuleringsiltak for å utvikle kvalitetsjournalistikk på digitale plattformer, mens dagens moms eller en lavmoms vil sinke en slik utvikling eller dra i motsatt retning.

Avslutningsvis vil vi gi uttrykk for forundring over at et teknologiskifte har medført at den norske stat innfører en avgift på det frie ord. Vi er prinsipielt av den oppfatning at fritaket må gjelde uavhengig av publiseringsplattform, og håper på støtte for dette syn i så vel departementet som i Stortinget.

For Sunnmørsposten AS

Hanna Relling Berg
Ansv. redaktør

Lidvar Flydal
Adm. direktør